

Voor u uitgestippeld...

Positieve jeugdervaringen hebben een beschermend effect op de schadelijke gevolgen van negatieve jeugdervaringen

Gelezen door Madelon Meijer-Hoogveen, Merian Bouwmeester en Emily Miesen

Negatieve jeugdervaringen, ook wel Adverse Childhood Experiences (ACEs) genoemd, hebben grote gevolgen voor de lichamelijke en psychische gezondheid op de lange termijn. De negatieve gevolgen van ACEs worden vaak van generatie op generatie overgebracht. Het huidige onderzoek laat zien dat er ook beschermende factoren zijn in het vroege leven, die kunnen compenseren voor deze negatieve transgenerationale overdracht via de opvoeding.

◉ STIP: wat lezen wij?

Er is sinds het eerste onderzoek van Vincent Felitti in 1998 op grote schaal onderzoek verricht naar het schadelijke effect van negatieve jeugdervaringen of *Adverse Childhood Experiences*¹ (ACEs). Het is bekend dat als ouders veel ACEs hebben meegemaakt, dit invloed heeft op de manier van opvoeden en op de ouder-kind relatie. Op deze manier kunnen negatieve ervaringen van generatie op generatie worden doorgegeven.

De laatste jaren is er groeiende aandacht voor beschermende factoren tegen het schadelijke effect van ACE's. In 2018 is een lijst opgesteld van 10 positieve jeugdervaringen, ook wel *Protective And Compensatory Experiences* (PACEs) genoemd. Dit zijn externe ervaringen die kinderen in hun vroege leven op kunnen doen, en die los staan van het karakter van het kind. Deze PACEs zouden een beschermend effect hebben op de schadelijke lange termijn gevolgen van ACEs door het bevorderen van veerkracht. Het doel van deze studie was om te onderzoeken of PACEs een bufferend effect hebben op de opvoedstijl van ouders die veel ACEs hebben meegemaakt.

ACEs ²	PACEs ³
1. Verbale mishandeling	1. Onvoorwaardelijke liefde van een ouder/verzorger
2. Fysieke mishandeling	2. Een beste vriend
3. Seksuele mishandeling	3. Deel uitmaken van een sociale groep
4. Fysieke verwaarlozing	4. Vrijwilligerswerk in de gemeenschap
5. Emotionele verwaarlozing	5. Steun van een volwassene (geen directe familie)
6. Ouders gescheiden	6. Een schoon en veilig huis met genoeg te eten
7. Huiselijk geweld	7. Deelnemen aan onderwijs
8. Alcohol of drugsgebruik huisgenoot	8. Een hobby hebben
9. Depressie of suïcide huisgenoot	9. Sporten in georganiseerd verband
10. Detentie huisgenoot	10. Voorspelbare en eerlijke regels in het gezin

Hoe gingen de onderzoekers te werk en wat vonden ze?

De onderzoekers hebben vragenlijsten gestuurd aan 109 ouders uit verschillende gezinnen en verschillende regio's in Amerika. De groep was gevarieerd wat betreft gezinssamenstelling, opleidingsniveau, inkomen, en etniciteit. Er werd een gevalideerde vragenlijst⁴ gebruikt die

¹ Zie ook [dit artikel](#) van de Stippel-Brigade hierover

² Zoals geïntroduceerd door Felitti

³ Zoals geïntroduceerd door Morris

⁴ Adult- Adolescent Parent Inventory (AAPI-2)

opvattingen en overtuigingen meet ten aanzien van de opvoeding. Het voorkomen van ACEs en PACEs werd gescoord op vragenlijsten van resp. Felitti (1998) en Morris (2018). De gemiddelde ACEs score was 2,7 (range 0-8) en de gemiddelde PACEs score was 7,5 (range 0-10). Hoge PACE scores waren gecorreleerd aan lage ACE scores en een meer verzorgende opvoedstijl. Dit was vooral in gezinnen met een hoger inkomen en hoger opleidingsniveau. Een hoge ACE score was geassocieerd met een meer autoritaire opvoedstijl. Deze associatie was sterker bij een lage PACE score (5,26). Bij een gemiddelde (7,51) of hoge (9,76) PACE score was de associatie tussen ACEs score en opvoedstijl afwezig.

Wat is van belang voor de interpretatie van de resultaten?

De bevindingen suggereren dat een gemiddelde of hoge PACE score een bufferend effect heeft op de invloed van ACEs op de opvoedstijl van ouders. Dat wil zeggen dat bij een hoge ACE score vaker een autoritaire opvoedstijl werd gevonden in afwezigheid van PACEs. Als de PACE score hoog was, dan was er geen verschil in opvoedstijl, of de ACE score nou laag of hoog was. Deze Amerikaanse onderzoekspopulatie bestond voor 58% uit blanke ouders en moeders waren sterker vertegenwoordigd dan vaders (65% en 35% respectievelijk).

◉ STIP: wat kan de JGZ hiermee volgens de Stippel-Brigade?

De auteurs benoemen dat deze studie de resultaten van eerdere studies bevestigt waarbij werd aangetoond dat positieve opvoedingservaringen in de kindertijd gerelateerd zijn aan veilige hechting en responsieve oudervaardigheden op volwassen leeftijd. Daarnaast benadrukken zij dat het bekend is dat kinderen die veel ACEs hebben meegemaakt meer problemen ervaren in het opbouwen van sociale relaties. De huidige studie suggereert bovendien dat kinderen die opgroeien in een gezin met veel PACEs meer kans hebben op een hogere opleiding en inkomen, mogelijk doordat zij meer mogelijkheden en kansen krijgen tijdens hun jeugd.

Als er negatieve jeugdervaringen ter sprake komen in een gesprek met ouders en jeugdigen, dan is het belangrijk om ook eventuele beschermende factoren in kaart te brengen. De PACEs lijst van Morris kan hiervoor gebruikt worden als een screeningslijst. Op deze manier kan samen met de ouders en jeugdigen een meer betrouwbare inschatting gemaakt worden van de impact van de negatieve ervaring en de veerkracht van het gezin. Bij de begeleiding van het gezin kan de lijst met PACEs gebruikt worden om te zoeken naar mogelijkheden om de veerkracht te vergroten.

◉ STIP: ook nog wetenswaardig...

In [het dossier Early Life Stress van het NCJ](#) vind je meer informatie over de gevolgen van negatieve jeugdervaringen, maar ook andere vormen van stress in het vroege leven van kinderen. De verschillende vormen van stress en het allostatische belasting model worden [uitgelegd](#) en je krijgt [handvatten](#) hoe je een kind kan helpen bij stresshantering. Andere NCJ themadossiers met nuttige informatie die aansluit bij dit onderwerp zijn de dossiers [Weerbaarheid](#) en [Ouderschap](#). Hier vind je inspiratie en tools waarmee jij weerbaarheid kunt stimuleren bij opgroeiende jeugd en ouders kunt ondersteunen in hun ouderschap.

◉ STIP: verantwoording

Titel artikel	Adverse and Protective Childhood Experiences and Parenting Attitudes: the Role of Cumulative Protection in Understanding Resilience
Auteurs artikel	Amanda Sheffield Morris, Jennifer Hays-Grudo, Martha Isabel Zapata, Amy Treat, Kara L Kerr
DOI-code	10.1007/s42844-021-00036-8
Tags	#EarlyLifeStress, #Weerbaarheid, #Opvoeding, #Opvoedondersteuning, #Ouderschap, #Preventie
links	PACEs lijst 2018